

T.C.
YARGITAY
11. Hukuk Dairesi

ESAS NO : 2013/ [REDACTED]

KARAR NO : 2014/ [REDACTED]

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : BAKIRKÖY 5. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ
TARİHİ : [REDACTED]
NUMARASI : [REDACTED]
DAVACILAR : [REDACTED]
VEKİLİ : AV. ACUN PAPAKÇI
DAVALILAR : 1-KOMBASSAN HOLDİNG ANONİM ŞİRKETİ
2-KOMBASSAN İNŞAAT TARIM VE SANAYİ İŞLETMELERİ
TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
VEKİLİ : AV. SERPİL ALATALI BAYBURT
3-HAŞİM BAYRAM

Taraflar arasında görülen davada Bakırköy 5. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen [REDACTED] rih ve [REDACTED] sayılı kararın duruşmalı olarak incelenmesi davacılar vekili tarafından istenmiş olup, duruşma için belirlenen 30/09/2014 günü başkaca gelen olmadığı yoklama ile anlaşıp hazır bulunan davalılardan Kombassan Holding A.Ş. ve Kombassan İnşaat Tarım ve Sanayi İşletmeleri Ticaret Anonim Şirketi vekili Av. Serdar Bayburt dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hakimi Ata Durak tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacılar vekili, davalıların yatırılan paraların istendiği an geri alınabileceği ve karşılığında yüksek oranda faiz verileceği garantisi ile mevzuata aykırı para topladığını, bu şekilde dolandırıcılık suçunu işlediklerini ve yargılandıklarını, müvekkili ile davalı şirket arasında kanuna uygun bir ortaklığın kurulmadığını, davacılar herhangi bir hisse senedinin de teslim edilmediğini, davalı gerçek kişilerin de davacının zarara uğramasında sorumluluklarının bulunduğunu ileri sürerek, geçerli bir hisse senedi devrinin yapılamayacağını ve usulüne uygun bir ortaklık ilişkisinin bulunmadığının tespiti ile (95.465) DM. (48.810,48 Euro) karşılığı (93.237,78) TL'nin avans faizi ile birlikte davalılardan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, toplanan kanıtlara dayanılarak, davacıların Kombassan İnşaat A.Ş. ortaklar pay defterine göre 140 adet hisse senedine sahip oldukları, ortaklık ilişkisinden doğan talep haklarının BK'nın 126. maddesine göre zaman aşımına uğradığı, ayrıca davalı tarafın hilesinin varlığından söz edilse dahi hileye dayalı davanın ortaklık ilişkisinin doğmasından itibaren bir yıl içinde açılmasının gerektiği, olayda bu hak düşürücü sürenin geçirilmiş olduğu, ceza zaman aşımı süresinin de dolduğu, davanın açılışı itibari ile istirdat davası olup bu hali ile değerlendirildiğinde, davacıların davalı şirketin muhasebe kayıtlarına göre kurucular arasında bulunmadığı, sermaye artırımına iştirak etmek sureti ile de pay sahibi olmadığı ve davalı şirketlere hisse alımı karşılığı para yatırma iddiasını geçerli belgelerle ispatlayamadığı, davacıların davalı şirkete para yatırdığı iddiasının kabul edilmesi halinde dahi aradan geçen 8 yıldan fazla süre nazara alındığında talebin süresinde yapılmadığı, yine davalı Haşim Bayram'ın davacıların davalı şirkete ortaklığının gerçekleşmesi ile doğrudan ilgili olduğunun da tespit edilemediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacılar vekili temyiz etmiştir.

.../...

1- Dava, geçerli şekilde ortaklık ilişkisinin kurulmadığının tespiti ve bu amaçla verilen paranın istirdadı istemlerine ilişkin olup, yukarıda yapılan özetten de anlaşılacağı üzere davacı taraf, davalıların yüksek oranda kar verileceği ve yatırılan paranın istenildiği an çekilebileceği vaadi ile binlerce kişiden para tahsil ettiğini, ancak bir süre sonra talep edilmesine rağmen toplanan paraların geri verilmediğini, para toplama işleminin Bankalar Kanunu, TTK, SPK ve BK'ya aykırı olduğunu iddia etmiş, davalılar ise davacılar ile müvekkilleri arasında ortaklık ilişkisinin kurulduğunu savunmuştur.

Dosyada mübrez bilirkişi kurulu raporunda, davacıların her iki davalı şirkete ait ortaklar pay defterlerinde de kayıtlarının bulunduğu, şirketlerin kâr dağıtımını yapmadığı, ortaklık pay defterindeki kayıtların bilgisayardan çıkartılmış föyler halinde defterlere yapıştırıldığı, ortaklık durum belgesi ve ortaklar pay defterindeki kayıtların davacıların ortak olduğunu gösterdiği belirtilmiş, mahkemece bilirkişi raporuna itibar edilerek davacıların davalı şirketlerin ortağı olduğu, davalı yöneticinin sorumluluğuna yönelik bir delilin bulunmadığı, davacıların ortaklık ilişkisinden doğan talep haklarının BK'nın 126. maddesine göre zaman aşımına uğradığı, BK'nın 31. maddesinde düzenlenen iradenin fesada uğratıldığı iddiasına dayalı 1 yıllık hak düşürücü sürenin ve ceza zaman aşımı süresinin de dolduğu, davacıların davalı şirketlere para yatırdığı kabul edilse bile ortak olduktan sonra 8 yıldan fazla bir sürenin geçtiği nazara alındığında, bu gibi iddiaların ileri sürülmesinin TMK'nın 2. maddesindeki iyi niyet kuralı ile bağdaşmadığı, davalı Haşim Bayram'ın ise davacıların şirket ortaklığının gerçekleşmesi ile doğrudan etkili olduğu tespit edilemediğinden, TTK'nın 336. maddesi dolayısıyla anılan davalıya husumet yöneltilmeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Dairemize intikal eden emsal dosyalardan bilindiği üzere, Konya 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ve Konya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde davalı şirketlerin yöneticileri suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve dolandırıcılık suçlarından yargılanmış, her iki kamu davasında da zamanaşımı nedeni ile ortadan kaldırma kararları verilmiştir. (Konya 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 25.03.2011 gün ve 2007/155 E.-2011/127 K. sayılı kamu davasının düşürülmesine dair kararı Yargıtay 15. Ceza Dairesi'nin 21.11.2012 gün ve 2012/13279 E.-44069 K. sayılı kararı ile onanmış, Konya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 08.11.2006 gün ve 2003/145 E.-2006/323 K. sayılı beraat kararı Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 31.12.2007 gün ve 2007/4622 E.-9553 K. sayılı kararı ile kamu davasının zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılması gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur). Konya 1. Ağır Ceza Mahkemesi dosyasında düzenlenen iddianamede ve dayanak 07.09.1999 tarihli denetim raporunda, şirketin yasal defter ve kayıtlarında görülmesine rağmen 1995, 1996, 1997 yıllarında ortak olmak amacıyla para toplanan tasarruf sahiplerine Alman Markı bazında sırayla yıllık %18, %18 ve %20 oranında kâr payı dağıtımlarının şirket faaliyet sonuçlarından bağımsız olarak gerçekleştirildiği, anılan yıllarda şirketin önemli tutarda zarar ettiği halde bu oranda kâr payı dağıtmasının ancak sisteme yeni giren katılımcılardan toplanan paralarla karşılanmasının mümkün olduğu, Holding tarafından tasarruf sahiplerine verilen hisselerin daha sonra geri alındığı ve yeni ortak olmak isteyenlere satıldığı, Holding'in aracı rol üstlendiği ancak böyle bir yetki belgesinin olmadığı, Kombassan Holding A.Ş. ve Kombassan İnşaat Tarım ve San. İşlt. Tic. A.Ş.'nin geçmiş yıllara ait mali tablolarına göre şirketlerin yüklü miktarlarda zarar ettikleri, faaliyet kârı olmamasına rağmen kâr payları dağıttıkları tespitlerine yer verilmiştir.

BK'nın 53. maddesi uyarınca zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırma kararı kesinleşmiş bir ceza hükmü olmadığından hukuk hakimini bağlamaz. Ancak hukuk hakiminin ceza dosyasındaki delilleri de değerlendirerek neticeye varması gereklidir. Somut uyuşmazlıkta da mahkemece bu husus nazara alınarak, ceza dosyalarında alınan bilirkişi raporlarında tespit edilen maddi vakaların neler olduğunun belirlenmesi, tespit edilen maddi

vakıalar varsa, bu maddi vakıaların dosyada mevcut, davacılar tarafından ibraz edilen deliller ve görülmekte olan davada alınan bilirkişi raporlarıyla birlikte değerlendirilerek davacıların uğradığını iddia ettiği zarardan davalıların sorumlu olup olmayacağının saptanması, her bir davalının hukuki durumunun ve davalılar vekilinin zamanaşımı definin buna göre tayin ve takdir edilmesi gereklidir.

Ancak davada gerçekten de zamanaşımı sürelerinin gerçekleşip gerçekleşmediğinin incelenmesinden önce, davacı tarafın iddialarının ileri sürülüş şekli bakımından, taraflar arasındaki uyuşmazlıkta uygulanması gerekli herhangi bir hak düşürücü sürenin bulunmadığı belirtilmelidir. Bu noktada üzerinde durulması gereken öncelikli husus, davada zamanaşımı definin ileri sürülmesinin dürüstlük kurallarına aykırı olup olmadığıdır. Her ne kadar bir borçlunun borcunun zamanaşımına uğradığını ileri sürmesi ve bu yolla borcunu ödemekten kaçınması, tüm çağdaş hukuk sistemlerinde olduğu gibi Türk hukuku bakımından da kanunen kendisine tanınan bir hak olup, zamanaşımı definin ileri sürülmesi tek başına borçlunun dürüstlüğü aykırı bir davranış olarak kabul edilemez ise de bazı hallerde zamanaşımı definin ileri sürülmesi dürüstlük kuralıyla bağdaşmayabilir (K.Oğuzman, T.Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler 2009, s. 482). Zamanaşımı definin ileri sürülmesinin hangi hallerde dürüstlük kuralına aykırı bulunduğu hususunda normatif bir düzenleme bulunmadığından, bu hususun varit olup olmadığının her somut uyuşmazlığın özellikleri nazara alınarak değerlendirilmesi gerekir.

Bilimsel ve yargısal içtihatlarda davacının dava açmaması için oyalanması durumu dürüstlük kuralına aykırılık olarak kabul edilmektedir (age, s:482 vd.). Somut uyuşmazlıkta da taraflar arasında çekişmesiz olduğu üzere, yurt dışında çalışan davacılarından "Ortaklık Durum Belgesi" başlıklı belge karşılığında para tahsil edilmiş ve davalı tarafın da kabulünde olduğu üzere toplanan paralar Türkiye'ye gönderilmiş bulunmaktadır. Her ne kadar davalı taraf bu paralar karşılığında davacıların ortak yapıldığını savunmuşsa da, bu konumdaki kişilerin gerçekten ortak olup olmadığının ve davalıların bu anlamda bir haksız fiillerinin bulunup bulunmadığının anlaşılması, ancak yukarıda anılan ve uzun süren hukuk ve ceza davalarında yapılacak incelemeler sonucunda mümkün olacaktır. Davadaki zamanaşımı definin ileri sürülmesinin dürüstlük kuralına aykırı bulunup bulunmadığının değerlendirilmesinde bu olguların göz önünde bulundurulması gerekeceği tabiidir. Burada nazara alınması gereken bir başka husus da (HUMK'nın 235 ve HMK'nın 187/2 nci maddesi uyarınca herkesçe bilinmesi nedeniyle çekişmesiz olan) davalıların faizin haram olduğu kavramından hareketle yurt dışında toplanan paralarla Türkiye'de çok büyük yatırımlar yapılacağı, yatırımcılarına önemli ölçüde kâr payı verileceği, paraların istendiği an geri ödeneceği, şirkete para yatırıldığını ispat etmeye yönelik ortaklık durum belgesi ve Kombassan Holding A.Ş.'ne ait hisse senetlerinin sonradan teslim edileceği, paraların geri alınmak istendiğinde, hisse senetlerinin şirkete geri alınması karşılığında ödemelerin temsilcilik adresinde yapılacağı yönünde reklamlar yapması ve taahhütlerde bulunmasıdır. Davacı taraf da davada bu nedenle davalı şirketlere para verildiği iddiasındadır. Yukarıda yapılan özetten de anlaşılacağı üzere davalı taraf davada bir yandan davacıların davalı şirketlerin ortağı olduğunu bildirirken, diğer yandan yatırılan paranın istendiği an geri alınabileceğine inandırılıp, güven telkin edilen ve yurt dışında yatırdığı parasını alamayacağının anlaşılması üzerine işbu davayı açtığı ileri sürülen davacılar karşı, paranın yatırılış tarihine göre zamanaşımı süresinin dolduğunu savunmaktadır. Bu şekilde zamanaşımı definin ileri sürülmesinin dürüstlük kuralı ile bağdaşır bir tutum olmadığı açıktır.

Bu itibarla, mahkemece taraflar arasındaki uyuşmazlığa uygulanması gereken herhangi bir hak düşürücü sürenin bulunmadığının nazara alınması ve davalı tarafın yerinde olmayan zamanasını definin reddiyle uyuşmazlığın esasına girilmesi gerekirken, anılan hususlar gözden kaçırılarak, davanın hak düşürücü süre ve zamanasını süresi yönünden reddine karar verilmesi doğru olmamış, kararın bu nedenle davacılar yararına bozulması gerekmektedir.

2- Ayrıca mahkemece davalılar Kombassan İnş. Tarım ve San. İşl. A.Ş. ile Haşim Bayram yönünden yapılan inceleme ve değerlendirme de doğru değildir. Öncelikle mahkemece 12.06.2009 tarihli oturumda anılan davalılar hakkındaki davanın tefriki ile mahkemenin yeni bir esasına kayıt edilmesine karar verilmiş, davacılar vekilinin tefrik ara kararından rücu edilmesi talebi de 09.10.2009 tarihli oturumda reddedilmiştir. Mahkemece bu konu hakkında başkaca bir karar verilmemiştir.

Bu durum karşısında mahkemece, haklarında tefrik kararı verilen ve bu ara kararından dönülmeyen davalılar Kombassan İnş. Tarım ve San. İşl. A.Ş. ile Haşim Bayram hakkındaki davanın tefriki yerine reddine karar verilmesi doğru olmamıştır.

Esasen anılan davalılar hakkındaki davanın tefrikine karar verilmesi de doğru değildir. Zira davacılar vekilince somut olayda, davalı Haşim Bayram'ın davalı şirketlerin yönetim kurulu başkanı olarak müvekkillerinden istendiği an geri ödenmek üzere para topladığı, bu davalının şirketlerin yönetim kurulu başkanı olması ve yatırılan paraların geri ödeneceği vadinde bulunması nedeniyle şahsen diğer davalılar ile birlikte müteselsilen sorumlu olduğu iddia edilmiş, davalılar vekili ise davacıların ortak olduğunu savunmuştur. Diğer bir deyişle davalılar Kombassan İnş. Tarım ve San. İşl. A.Ş. ile Haşim Bayram aleyhine de haksız fiil esasına dayalı olarak dava açılmış olup, yukarıda açıklanan araştırmalar yapılmadan, bu aşamada anılan davalılar hakkında da net bir kanaate varılabileceği mümkün değildir.

HUMK.'nın 45/3. (HMK.'nın 166/4.) maddesi uyarınca, davaların aynı sebepten doğması veya biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte bulunması halinde davalar arasında bağlantı var sayılır. Somut uyuşmazlıkta da tarafların iddiaları ve savunmaları birlikte gözetildiğinde, davalar arasında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu, biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte olduğu kabul edilmelidir.

Bu itibarla mahkemece, tarafların iddiaları ve savunmaları gözetildiğinde davaların birlikte görülmesi gerektiği nazara alınarak, davalılar Kombassan İnş. Tarım ve San. İşl. A.Ş. ile Haşim Bayram yönünden de anılan ceza davalarının sonuçları üzerinde durulduktan ve yukarıdaki bentte açıklanan araştırmalar yapıp tüm deliller incelendikten sonra hasıl olacak sonuca göre işin esası yönünden bir karar verilmesi gerekirken, anılan davalılar yönünden yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi de doğru olmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda (1) ve (2) numaralı bentlerde açıklanan nedenlerle davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile yerel mahkeme kararının davacılar yararına BOZULMASINA, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 02/10/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili
Ahmet Özgan

Üye
A.A.Doğan

Üye
M.U.Tarhan

Üye
R.C.Hanedan

Üye
S.Köksal

17/11/2014 HŞ